గ్రామ్యమా? వాడుక భాషా?

వాడుకభాషనే కొందరు 'గ్రామ్యభాష' అంటున్నారు. గ్రామ్యభాష అనటం ఎంతవరకు సమంజసమో చూద్దాము. గ్రామీణులైన జనులు వాడుకునేది గ్రామ్యము. గ్రామ్య మనగా అసభ్య మని యర్థము. గ్రామీణులు మోటువారు. నాగరికత లేనివారు. అందుచేత వారు నగరస్థులు సభలలో వాడే అంత భావ గౌరవం కలభాష వాడరు. దానివలన గ్రామ్యం అపరిగ్రాహ్యం కావచ్చును. మేము మాపత్రికలలో వాడే భాష గ్రామ్యభాష అని ఈమధ్య ఎవరో హైదరాబాదు సుజాతలో వ్రాశారు. సజీవమైనభాషా, ఆ భాష పొందే మార్పులూ ఆ భాష మాట్లాడేందుకు బొడ్డు అయిన ప్రదేశాల్లో సువ్యక్తంగా కనపడతవి. అక్కడ దాన్ని గురించి సానుభూతి వుంటుంది. అట్లాగే ఇంగ్లీషుభాష నేటికాలంలో అసలయిన వాడుక భాషకావాలి అంటే, లండన్‌లో కనబడుతుంది. తెనుగుభాష కృష్ణా, గుంటూరు, విశాఖపట్నం జిల్లాలల్లో మాట్లాడేది అట్లాంటిది. ఇతరభాషలతో కలసివుండే ప్రదేశాల్లో ఈ భాష మార్పునందు అంత సానుభూతి వుండదు. బరంపురం, హైదరాబాదు, చిత్తూరు-ఇటువంటి ఇతర భాషా సంపర్కం కలచోట్ల వాళ్ళకి గ్రాంథికభాష నిలబెట్టుకోడమే కష్టం, అందుచేత భాషపొందే మార్పులని కూడా యెక్కడ సంబాళించుకుంటారు? దాని మూలలంగా వాళ్ళకు దీనియందు సానుభూతి తక్కువగా వుంటుంది.

అయితే మీ చోట్లనే వాడుకభాషని నిరసించేవాళ్ళు వున్నారు గదయ్యా! అంటే వున్నారూ! మేము చెప్పింది సామాన్య విషయం. ఉత్సర్గం కాదు అంటాము.

గ్రామ్యశబ్దం విచారిస్తే ఈ గ్రామ్యశబ్దం వాడుకభాషయందు ఎందుకు ప్రయోగింపబడుతోందీ అంటే 'య స్త్వప భ్రంశో గ్రామ్యః' అన్న నన్నయ్యగారి సూత్రంవల్ల. తెలుగుకి సంస్కృతం మాతృకగా చేసిన నన్నయగారు తెలుగు వ్యాకరణం వ్రాశేటప్పుడు సంస్కృతమర్యాదలు పాటించారా? కాదు. తెలుగు భాషాస్వభావం వారికి బాగా తెలిసి ఆమర్యాదలన్నా చేశారా? 'శాస్త్ర మపౌరుష మాద్యం' అన్న చన్నయ్యగారికి తమయందు ఋషిత్వం సిద్ధించిందేమో చూశాగా! అట్లాగయితే మనం ఆంధ్రశబ్దచింతామణి తెరుస్తూనే 'ఓం నమో నన్నయాధర్వణ చిన్నసూరిభ్యో మహాఋషిభ్యః' అనటం లేదేమి?

సంస్కృత లక్షణికులు 'కటిగల్లాది' శబ్దాలు గ్రామ్యము అన్నారు. కాని గచ్ఛతి' అన్నదానికి ఏ అపభ్రంశరూపమో 'గచ్ఛైతై' వంటిది తీసికొని అది గ్రామ్య మనలేదేమి ?

ఆ, కటిగల్లాది శబ్దాలు మన గ్రంథాల్లో బహుగా ప్రయోగించారే మరి ?

అందాకా యెందుకు ? నరసభూపాలీయంలో 'కన్నులు', 'చన్నులు' గ్రామ్యాలు అన్నాడు. మది అవ్వి లేకుండా మనకు కావ్యం నడవదే, ఎట్లా ?

అసలు గ్రామ్యం అంటే మన పూర్వుల వుద్దేశం ఏమిటి ? మన మేమను కుంటున్నాము? పూర్వుల వుద్దేశం అసభ్యమైన భాష అని. కొన్ని బజారుమాటలు నలుగురు పెద్దమనుష్యుల్లో సభలలో మాటాడరానివి వుంటయ్యి. అవీ, పూర్వం సంస్కృతంలో కటీగల్లాదుల్లాంటివి. చన్నులు ఇప్పుడు అల్లాంటిది.

సభలలో మాట్లాడేది సభ్యం. ఈ వాడుకభాష, సభలలో, అది గ్రామ్యం అనేవారు కూడా మాట్లాడుతున్నారు. బ్రహ్మశ్రీ చెళ్ళపిళ్ళ వేంకటశాస్త్రిగారి ఉపన్యాసం రక్తిగా వుంటుంది అంటే యెందుకని ? వారు వాడుకభాష ప్రయోగిస్తారు. కాకుధ్వని వాడుకభాషలోనే వున్నది. గ్రాంథికభాషలో కాకువు సాధించుకోవాలి. గ్రాంథికభాషావాది అన్నకొద్దీ కాకువురమ్యత తెలియని వాడని అర్థం.

ఈ కాకువు గ్రాంథికభాషలో ఇమిడ్చేటందుకు తిక్కన్న పడ్డ కష్టం భగవంతుడికి తెలుసు. అందుకనే భాగవతం అర్థం చెప్పటం కష్టం, భారతం చదవటం కష్టం అనీ అంటారు. భాగవతంలో వేదాంతార్థం పెగలదు. భారతంలో కాకుస్వరం తెలియదు. అది తెలియకనే భారతంలో ఏమున్నదీ అంటారు. కొందరు.

కాకువు అంటే భావద్యోతకానికి ఉచ్చారణలో చూపే ఒడుపు. ఒక భాషా సామర్థ్యం ఆభాషలో కాకుధ్వనినిబట్టి తెలుస్తుంది. ఆ కాకుధ్వనిని గ్రాంథికభాష కన్న వాడుకభాష మిక్కిలిగా ప్రయోగిస్తుంది. వాడుక భాష అంటే ప్రత్యయాల మార్పుమాత్రమే అనుకోవచ్చు. నేటి కొందరు కవుల భాష, ప్రత్యయాలు

మారిస్తే, వాడుకకన్న అమితకనాకష్టం అవుతుంది. ఏ శ్రీనాథుకి కవిత్వమో ప్రత్యయాలు మారిస్తే దానికి గ్రామ్యత్వం సిద్ధించదు,

సంస్కారం పొందిన హృదయం, వాక్కూ గలవాడు వ్రాసినా మాట్లాడినా భాషకి కొంత గౌరవం వుంటుంది. గౌరవం గల శబ్దాలు వాడతాడు. సంస్కార రహితమైన హృదయమూ, వాక్కూ కలవాళ్ళు గ్రాంథిక భాషలో వుండే ప్రత్యయాలు చివర కలిపినా, అది అట్లాగే వుంటుంది.

ఈ వాడుకభాష యెందుకు వద్దూ ! అని అడిగితే పండితులు చెప్పే కారణాలు ఏమిటంటే శబ్దాలు ఇష్టం వచ్చినట్లుగా మారుతున్నవి. ఆ మార్పుకు హద్దు లేదు. అందువల్ల గ్రాంథికభాష మారిపోతుంది అని. మార్పుకు హద్దు లేదూ అంటే హద్దు వున్నది. గోడని ఎవరూ 'గేడ' అనరు. 'చూడటం' 'చూట్టం' అవుతుంది. ఒక్కరీతకు యాభై రూపాలు వ్రాసిన వ్యాకరణం ఈ మాత్రం చెయ్యలేదూ ?

కొందరు నన్ను అడిగారు. పద్యాలూ వ్రాస్తావు నువ్వు. వాడుకభాషా వ్రాస్తున్నావు. నీ కది ఇష్టమా? ఇది యిష్టమా ? అని. రెండూ యిష్టమేనన్నా ! దానికి వారు ఒప్పుకోరు. ఒప్పుకోక 'ఆ! అది ఎట్లా !' అంటారు. వారన్నది నాకు తెలియటం లేదు.

బ్రహ్మశ్రీ ఆచంట సాంఖ్యాయన శర్మగారు మనదేశానికి భీష్ములవంటి వారు. వారు అన్నారుగదా, 'ఈ క్రొత్తభాషవల్ల భారతభాగవతాలు మూలపడతవి' అని. "ఈ భాషవల్లనే అట్లా జరిగేటట్టయితే అది ఇదివరకే జరగాలి. బొబ్బిలి పాటలు, కామమ్మ కథలు, రామదాసు కీర్తనలు, కొంతదాకా త్యాగయ్య కృతులూ ఇవన్నీ వాడుక భాషలోనే వ్రాయబడ్డవి. అవ్వీ అచ్చుపడ్డవి. దానివల్ల భారత భాగవతాలకు వచ్చిన నష్టం లేదు" అన్నా.

భారత భాగవతాలు ఈ భాషతో వ్రాయవచ్చునా ? అని అడిగారు. నేను కాదు అన్నాను. వాడుకభాషకి అంత సామర్థ్యం లేదు. నేడు రామాయణం ఈ భాషలో వ్రాయాలని కాదు. ఈ భాషలో వ్రాసినా, ఆ భాషలో వ్రాస్తే,

ఏ అందం వచ్చిందో, ఆ అందం రాదు. ఆ రెండి తారతమ్యానికి బొబ్బిలికథని రంగారాయవిజయంతో పోల్చి చూస్తే తెలుస్తుంది.

ఈ భాష చదివితే పిల్లలు పాడై పోతారూ అన్నారు. ఈ యూనివర్సిటీ వారూ, గవర్నమెంటువారూ పెట్టే గ్రాంథిక నామక గ్రంథాలవల్ల పాడవుతారే గాని. శక్తి గల, జీవం గల నుడికారం ప్రయోగించిన వాడుకభాషా గ్రంథాలు చదివితే చెడిపోరు అంటాను.

భాషస్వభావం తెలుసుకోకుండా గ్రంథస్థ భాషలో వున్న ప్రత్యయాలకి మాత్రమే ఆ గౌరవం కల్పిస్తే, దానివలన భాషకి చాలా నష్టం వుంది. పిల్లలకి అటువంటిభాష నేర్పరాదు. ఆ భాష తగినంత జీవం గల భాష అయివుండాలి. సజీవ మైతే గ్రాంథిక భాష అయినా పిల్లలకు నేర్పకూడదు. గ్రాంథికభాష అన్న పేరుతో తప్పురూపాలు కోటానుకోట్లుగా (ఇప్పటి స్కూళ్ళలో పెట్టే పుస్తకాల భాష) వాళ్ళకి నేర్పరాదు. సామాన్యంగా పిల్లలచేత నేడు స్కూళ్ళల్లో చదివించే నవలలూ అవ్వీని, కుర్రవాడికి భాషలో వుండే శక్తిని తెలియ నియ్యటం లేదు. భాషశక్తి కారకంలోనూ, కాకువులోనూ, హృదయోద్వేగం ప్రకటించే మాటల్లోనూ వుంది. ఆ శక్తి తిక్కన రచనలో సమృద్ధిగా వుంది. కొందరి కవుల్లో అది కన పడనే కనపడదు.

'వచ్చుచున్నది', 'వస్తున్నది', 'వస్తోంది' అన్న రూపాల దగ్గరకాదు తగాదా. బాహుళ్యంమీద, భాషాస్వభావంమీద. ఈ రూపాలన్నీ కూడా వాడికి తెలియవలసిందే. అవి వాడేచోట్లు వేరుగా వుంటవి పసిపిల్లలకి చెప్పే చిన్ని చిన్ని కథల్లో 'వస్తోంది' అని వాడవచ్చు, ఇంకేదైనా అయితే 'వస్తున్నది' అన వచ్చు. 'వచ్చుచున్నది' గ్రాంథికరూపం తెలిసేటందుకు.

మనభాషలోకి ఇతర దేశ్యాలు యథేష్టంగా ప్రయోగించవచ్చు. 'ఫీలు' కూడా భాషలోకి వచ్చింది. 'సప్లయి' మొదలైనవి శబ్దరత్నాకరంలోనే వున్నవి. 'వస్తాడు' అన్నది నింద్య గ్రామ్యం' ఇది యెట్లా వుందంటే, దొరగారితో కలిసి, 'టీ' త్రాగవచ్చు కాని, పంచముణ్ణి దగ్గరకు రానీయరాదు. మహమ్మదీయుడికి శూద్ర మర్యాద వచ్చింది. దొరకి దొరమర్యాదే సిద్ధించింది. మాలవాడికి ?

అనింద్య గ్రామ్యమైనది 'కటకంపటు', ఎందుచేత? అనుశాసకుడికి పూర్వం వ్రాశాడు ఏకవో ఆ మాట. కవు లందరూ వ్రాసేవరకూ ఈ అనుశాసకుడు ఆగరాదూ! అనింద్యగ్రామ్యాలు అన్నీ తెలిశేవిగా! ఎవరో కొందరు పండితులు 'ఇది గ్రామ్యం, వద్దు' అంటే ప్రవాదమూన ఛీ, ఇది గ్రామ్యం' అనే-వారికన్న పదిరెట్లు ఎక్కువగా! 'అన్నారు ధర్మనాజు' అన్నవాక్యం వుంటే 'అది గ్రామ్యంలే' అనటం 'బాబూ అది చాలా గ్రాంథికం! 'ఏకవాక్యంబునం దొకానొకచోటం దుదక్క సర్వపదంబులు క్రమనిరపేక్షంబుగం బ్రయోగింపంబడును' అన్నాడయ్యా చిన్నయ్య అంటే దాని కర్థం తెలియదు మళ్ళీ.

భాష ప్రవాహిని, మారుతూ వుంటుంది, కనుక మన భాషని పట్టుకోటానికి వీలులేదు, అని భాషావాదుల తర్కం. దీని కొక పండితుడు చక్కని అభ్యంతరం చెప్పారు. ఏమని అంటే, 'అవును, మారటం స్వభావం ప్రకృతిలో. ఆ దోషం తీసివేసేందుకే మేము దాన్ని యిట్లా వుండాలని నియమించాము, దాన్ని సూత్రబద్ధంగా చేశాము' అని, ఇది బాగుంది. కాని సూత్రబద్ధం చేయక మునుపు ఆ భాషయొక్క పరిణామానికి, దాని వైశాల్యానికి ఎడమిచ్చి చెయ్యాలా? వద్దా? కుర్రవాణ్ణి అల్లరిచిల్లరగా తిరగనీవద్దు. ఆ వుదయం తరవాత, వాడు ఆడుకోవద్దూ! ఇంట్లో అదేపనిగా కూర్చుంటే గుద్దులెత్తి బోదకాళ్ళు వస్తవి. మన భాష కివివరకే బోదకాళ్ళు వచ్చినై, కొంచెం కాలు సాగనివ్వాలి.

కొందరన్నారు 'మార్పు మార్పు అంటావు. మార్పే ప్రధానమా? ఇంకేం కారణాలు అక్కరలేదా? మార్పు కోసమే మార్పా? అని. మానృశాము. వాడుక భాషలో చెప్పే కొన్ని భావాలు సరిగ్గా తెలియచెయ్యటానికి గ్రాంథికభాషకి సామర్థ్యం చాలదు. అని. పూర్వం నన్నయ్యగారు సిబంధించిన నిబంధన వాంఛనే భాష యింతగా మారిపోయిందని, కనక ఆ సామర్థ్యం ఎంతవరకు వుందో అంత వరకు వదలిపెట్టవలెనని. అప్పుడు దానికి సూత్రాలు నిర్మించు, ఆ సూత్రాలు దాట దెవ్వరూను.

అట్లా అయితే వాడుక భాషకే సామర్థ్యం చాలదు. వాడుక భాష వాడుకలో వున్న భావాలని మాత్రమే చెపుతుంది. గ్రాంథిక భాషలో మనకు వాడుకలో లేని భావాలు చెప్పవలసివస్తుంది. పైగా గ్రాంథికభాషకి అటువంటి భావాలతోనే యెక్కువ పని వుంటుంది అని అన్నారు. అవును, ఆ భాషాసామర్థ్యం ఆ భాషది. ఈ భాషా సామర్థ్యం ఈ భాషది. రెండునూ కావలయుననే నా ఊహ.

నిజమైన మాటకి పద్యమూ, గద్యమూ రెండే మార్గాలు. మూడవది పాట. పాట ఏ భాషలోనైనా వుండవచ్చు, పద్యం గ్రాంథికభాషలో వుండాలి. గద్యం వాడుకభాషలో వుండాలి. పద్యం ఎందుకు గ్రాంథికభాషలో వుండాలి అంటే, ఛందోబద్ధమైన భాషకు పద్యమూ, పద్యానికి ఛందోబద్ధమైన భాషా సరిపోయినవి. ఇదివరకు మనవాళ్ళు సృష్టించి యేర్పరచిన వృత్తభేదాలు గ్రాంథిక భాషా స్వరూపానికి తగిపోతవి. వాడుకభాషలోనే పద్యాలు వ్రాయాలి అంటే, ఆ వృత్తాలు మారాలి. కాదు, వృత్తాకే ఆ వాడుకభాషలో వ్రాస్తాము అంటే ఆ వృత్తాలకి ఆ భాష తగిపోయింది. మళ్ళ అంత ప్రయత్నం చేసిన కవులు ఆ వృత్తాల్లో ఈ భాషని వంచితేకాని అంత సాఫీ తిరగదు. ఆది కాలగర్భంలో వున్న పని.

వచనంలో వాడుకభావాలు చెప్పటానికి వాడుకభాష కుదిరినట్లుగా గ్రాంథికభాష కుదరదు. వాడుకలో లేని భావాలకు గ్రాంథికభాష కుదరవచ్చు. మిక్కిలి వాడుకలో వుండే భావాలు ఆ భాషలో చెప్పటం పరమ అసహ్యం.

వాడుకభాష వ్రాస్తే కొందరు 'మాకర్థం కావటం లేదు. చదవటం యెట్లాగో తెలియటం లేదు' అంటారు. వారు మాట్లాడటంలో వున్న ఒడుపు తెలియక అట్లా అనటం. ఆ ఒడుపే భారతం నిండా వున్నది. వారు భారతం చదివికూడా అట్లాగే అంటారు అయితే.

కొందరు "దుయ్యబట్టటం" మొదలయినవి ప్రాంతీయాలు. అవి వాడితే "యెట్లాగబ్బా!" అంటారు. ప్రాంతీయాలు గ్రాంథికభాషలో కొల్లలుగా వాడతారుగా మరి. ప్రాంతీయశబ్దాలు అని తోసివేయటం గ్రాంథికభాష చేయదు. ఆ విషయంలో గ్రాంథికభాష భాషావైశాల్యం పరిగణించిందన్నమాట. అట్లా తప్పు పట్టుకుంటే వాడుకభాష తన వైశాల్యం సంకుచిత పరచుకుంటోంది అని

అర్థం ప్రాంతీయశబ్దాలు భాషాదేవి విస్తారమైన తనువు. అవి తీసేస్తే అవిత గుజ్జు అయిపోతుంది. కావలిస్తే ప్రాంతీయశబ్దాల పట్టికలు ఇవ్వవచ్చును.

వస్తోంది, వెళుతోంది-ఇటువంటి మాటలు వికారంగా వున్నవనీ అవి కుంటినడక వ్యత్యస్తపు మాటలనీ అంటారు.

"వస్తోంది" అన్నమాట "వస్తున్నది" అని ఉండాలని వారి ఊహ. వాడుకభాషకు కూడా కొన్ని నిబంధన లేర్పరచి, దాన్ని సంస్కరిద్దా మని వారి ఉద్దేశం.

ఇదివరకు నన్నయాదుల సంస్కారం వీరు ఒప్పుకోలేదు. ఎందుకనీ? దానికి సామర్థ్యం లేదని. అది వికృతంగా వున్నదనీ. మరి తాము చేయబోయే సంస్కారానికి ఆ దశ పట్టదూ కొంతవరకే నాయెను.

కొందరు కవులకు అదొక మోస్తరు ఒత్తు అక్షరాలు రాకుండా నీళ్ళవలె సాఫీగా నడుస్తున్న కవిత్వమే కవిత్వ మనిపించినట్లు, కొందరికి అందరికీ అర్థ మవుతున్న శబ్దాలే యేరి అదొక మోస్తరు సాఫీగా వుండాలని వాడుకభాష.

ఎవడు వాడేభాష వాడు వ్రాస్తాడు. నేను మా 'నందమూరులో' చిన్న తనంలో నాకు వచ్చిన భాషా నేను చదువుకోగా నాకు వచ్చినభాష రెండూ నాలో కలిసి యేపరిణామం పొంది నానోటి వెంట వస్తుందో అది మాట్లాడ తాను. అదే వ్రాస్తాను. ఎవరు ఎట్లా వ్రాసినా, ఎట్లా మాట్లాడినా వారి వ్రాతకి వారిమాటకి భిన్నత్వం వుంటుంది. ఆ వ్రాసేవారూ, ఆ మాట్లాడేవారూ వ్యక్తిత్వం కలవారైతే అది కనపడుతూ వుంటుంది. తను వ్రాస్తుంటే తన ఆత్మ అంచులో కనబడుతూ వుంటుంది. ఆ ఆత్మనిబట్టి అతను వాడేశబ్దాలూ వుంటవి. మనకు నచ్చితే అందం. కాకపోతే బాగులేదు అంటాం. ఒకడికి పుల్ల కూర ఇష్టమైతే ఒకడికి ఇగురుకూర ఇష్టం.

ఇది నా చెవికి మహా అసహ్యంగా వినబడుతోంది అంటే, నా చెవికి చాలా శ్రావ్యంగా వున్నది.

అనేక మామూల శబ్దాల్లో క్రొత్తక్రొత్తరకంగా కూర్చిన సమాసాల్లో తెనాలి రామలింగకవికి సౌందర్యం కనపడ్డది. అతని ఆత్మలోంచి ఆ కవిత్వం

వచ్చింది. అటువంటి మార్గం పోయినకవి లేడు భాషలో మళ్ళీ. అతన్ని కాదన టానికి మనకా వాక్కు చాలదు.

ఒక కవి అన్నాడు 'నా ఆత్మ యిదిరమ్యం అని నిర్ణయించిన దానికి నువ్వెవరు కాదనేందుకు ?' అని.

ఒక్కొక్కని స్వభావం వేరయినకొద్దీ అతని శబ్దసముదాయం అవి చెప్పేరీతీ భేదిస్తూ వుంటుంది. అతని స్వభావంవల్ల ఆశబ్దాలే ఒకకొత్త వంపు తిరుగుతవి. ఇతరులకు అంతా అది కొత్తగా వుంటుంది. అతని భావం తెలుసు కోవాలీ అంటే, ఆ అతని మాటలవంపు వాని స్వభావం వల్ల ఆ మాటలకుచెప్పే మార్పూ ఓపికతో తెలుసుకొంటేనే కానీ తెలియదు.

అది అందరికీ తెలిసేటట్టుగా వుండాలికానీ అందరూ అతన్ని తెలుసు కునేందుకు ప్రయత్నిస్తారా? అని అంటే అందరూ అతన్ని తెలుసుకునేందుకే ప్రయత్నించాలి.

కవి, వ్రాయసకాడు ప్రభువువంటివాడు. వాడి భాష మనము చదువు కోవాలి. ఆసేతుశీతాచలం ఇంగ్లీషు చదవడంలే! ఎందుకు? దొరకదూ! కాని వాడి భావం మనకు తెలిసేటందుకు వాడూ ప్రయత్నం చేస్తాడు.

రమ్యతావిషయమే చెవివల్ల నిర్ణయించాలి అంటే దానికి చివర దొరకదు. "సహృదయ" శబ్దానికి లక్ష్యం నిర్ణయించాలిసినట్లు. నీ చెవికి అందం తెలియదూ అంటే నీ చెవికి తెలియదు. చివరకు పదిమంది అన్నమాటకు పై చేయి యిస్తే అది ఒక బోర్డులో వున్న మెంబర్లచేత చేతు లెత్తించినట్లే. భాషకి కూడా ప్రజాస్వామ్య పద్ధతి సూత్రాలు పట్టించి పాడుచెయ్యడం అవుతుంది.

మారుమూలశబ్దాలు అని యింకో తగాదా, ఇది యింగ్లీషులోంచి "ఆబ్ సెలీటు" మాటలు అన్నదానిలోంచి తెచ్చుకున్న కొత్త విషయం. ఒక పండితుడు అన్నాడుగదా, 'ఒక కవి తానొకశబ్ద వాడుకలో నుండగా విననంత సేపు అది ప్రాతశబ్దమనీ వాడుకలో వినటంతోనే క్రొత్త నవనవలాడు శబ్దమవు తుందనీ' అన్నారు. ఆ వాదటం ఒక్కడు వాడినా అవుతుంది. అయితే ఒక చక్కని వాడుకలో ఉన్నమాట కాలకర్మ దోషంచేత తను వినకపోతే అంత చక్కనిమాట తన భాషలోనుంచి ప్రాతమాట అని మినహాయించుకోవటమే ?

అందుకనే శబ్దానికి వాడుతున్నారా, లేదా అని కాదు, అది సుందరమైన దవునా కాదా అని. ఈ బహుధా విచారాలన్నీ కట్టిపెడితే-

ఏ కవికి, ఏ వ్రాతగాడికి, ఎప్పుడు ఏది రమ్యంగా వుందని తోస్తే అది వ్రాస్తాడు. అది రమ్యం కాదూ అని తోస్తే కాలం తోసేస్తుంది. ఒకప్పుడు రమ్యమైనదాన్ని రమ్యంగా లేదని కాలం అనుకుని వదిలివేస్తే అదే మళ్ళీ కొన్నాళ్ళకు దాన్ని పునరుద్ధరిస్తుంది. అట్లు జరగదూ ! ఈ అనంత కాలంలో, అనంత భాషల్లో, అనంత మార్గాల్లో కొన్ని మంచివి పోకా. కొన్ని చెడ్డవే నిఃవకా ఎట్టా వుంటుందో యెవ్వరు చెపుతారు ?

—విశ్వనాథ సత్యనారాయణ*

---

*జయంతి. సం. 1., సం. 2.